

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002136

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-06-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирисюк Анастасія Анатоліївна

2. Kyrysiuk Anastasiia Anatiliyivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

Дата захисту: 14-06-2024

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5473

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.20

Тема дисертації:

1. Когнітивні матриці ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC в українській і англійській мовах: графо-корпусний підхід
2. Cognitive Matrices of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC in Ukrainian and English: a Graph-based Corpus Approach

Реферат:

1. У дисертації розроблено новий графо-корпусний підхід для побудови когнітивних матриць ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC в українській і англійській мовах. Уперше в сучасній лінгвістиці обґрунтовано доцільність застосування графо-корпусного підходу для вивчення ментального відображення уявлень носіїв англійської та української мов про явище пандемії та організації одиниць, що його об'єктивують, у вигляді ЛСП з урахуванням даних корпусів мов. Залучено інструментарій корпусного менеджера Sketch Engine для розширення, по-перше, традиційного словникового синонімічного ряду одиниць ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC, по-друге, для визначення індикаторів частотності їх уживання у корпусах мов та першої згадки про лексему-назву ЛСП. Здійснено візуалізацію побудованих полів у двох мовах у вигляді когнітивно-семних графів, що є ментальними моделями, які наочно відображають багатовимірні знання про явище пандемії. На основі словників-тезаурусів побудовано синонімічні ряди до імен ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC у кількості 6 одиниць і 10 дериватів в українській мові, 20 одиниць до ключової лексеми pandemic і 25 дериватів – в

англійській. Верифіковано і розширено кількісний потенціал синонімічних рядів за допомогою корпусного менеджера Sketch Engine, де отримано 696 корпусних синонімів до лексеми пандемія, і 1 000 корпусних синонімів до лексеми pandemic. Зафіксовано першу згадку лексеми пандемія в ГРАКу в 1889 р. з частотою 2.78, з 1983 по 1999 рр. – 0.24, а з 2020 р. – підвищення частоти до 2.82, у 2021 р. частота вживання зроста майже в 7.8 разів – до 21.76. Перша згадка лексеми pandemic виявлена в 1799 р. у корпусі English Historical Book Collection; у British National Corpus – у 1975 р. з частотою 5.9, а потім її частота з роками знижувалася і в 1991 р. дорівнювала 0.07. У Веб-корпусі JSI (Timestamped JSI web corpus) у 2020 р. частота вживання становила 546.5, а потім почала зменшуватися й у 2021 р. досягла 372.9. Високу частоту вживання лексем пандемія / pandemic у 2020–2021 рр. пояснюємо спалахом у світі захворюваності на коронавірусну хворобу, спричинену інфекцією SARS-CoV-2. Сконструйовано когнітивні матриці ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC зі значеннями всіх одиниць поля: установлено, що відносно імен ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC абсолютних синонімів не зафіксовано, тимчасом між одиницями ЛСП ПАНДЕМІЯ наявні абсолютні синоніми (словникові: моровиця, мор і пошесть та корпусні: хвороба, захворювання, недуга / недуг; пияцтво й алкоголізм); між одиницями ЛСП PANDEMIC виявлено абсолютні синоніми в корпусах: influenza, flu. Зафіксовано по одному спільному значенню для відносних синонімів англійської мови: спільне значення “an illness” – для одиниць condition, sickness, complaint, ailment; значення “disease” – для одиниць infirmity, affection, malady; значення “malady” – для infirmity, affection. До імені ЛСП ПАНДЕМІЯ зафіксовано 43 відносних словникових і корпусних синонімів і 659 – корпусних відносно-потенційних; до імені ЛСП PANDEMIC – 73 одиниці та 957 – корпусних відносно-потенційних синонімів. Побудовано когнітивно-семні графи ЛСП ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC у зіставлюваних мовах.

2. This thesis develops a new graph-based approach to constructing cognitive matrices of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC in Ukrainian and English. For the first time in modern linguistics, the expediency of using the graph-corpus approach to study the mental reflection of the ideas of English and Ukrainian speakers about the phenomenon of a pandemic and the organization of the units that objectify it in the form of LSF with regard to the data of language corpora is substantiated. The tools of the corpus manager Sketch Engine were used to expand, firstly, the traditional dictionary synonymy of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC, and secondly, to determine the indicators of the frequency of their use in the corpora and the first mention of the LSF lexeme-name. The constructed fields in the two languages are visualized in the form of cognitive-family graphs, which are mental models that visually reflect multidimensional knowledge about the pandemic. On the basis of dictionaries of synonyms, synonyms for the names of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC in the amount of 6 units and 10 derivatives in Ukrainian, 20 units for the key lexeme pandemic and 25 derivatives in English were built. The quantitative potential of the synonymic series was verified and expanded using the corpus manager Sketch Engine, where 696 corpus synonyms for the lexeme пандемія and 1 000 corpus synonyms for the lexeme pandemic were obtained. Indicators of the frequency of use of the name of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC in the corpora of the Ukrainian and English languages are determined. The first mention of the lexeme пандемія in the GRAC was recorded in 1889 with a frequency of 2.78, from 1983 to 1999 – 0.24, and from 2020 – an increase in frequency to 2.82, in 2021 the frequency of use increased almost 7.8 times – to 21.76. The first mention of the lexeme pandemic was found in 1799 in the English Historical Book Collection; in the British National Corpus in 1975 with a frequency of 5.9, and then its frequency decreases over the years and in 1991 became 0.07. In the Timestamped JSI web corpus in 2020, the frequency of use was 546.5, and then began to decrease and in 2021 was 372.9. The high frequency of use of the lexemes пандемія / pandemic in 2020–2021 can be explained by the global outbreak of coronavirus disease caused by SARS-CoV-2 infection. The cognitive matrices of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC with the values of all field units were constructed: it was found that there are no absolute synonyms for the names of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC, while there are absolute synonyms between the units of the LSF ПАНДЕМІЯ (dictionary: моровиця, мор і пошесть and corpus: хвороба, захворювання, недуга / недуг; пияцтво й алкоголізм); absolute synonyms were found between the units of the LSF PANDEMIC in the corpora: influenza, flu. One common meaning for relative synonyms in English was recorded: the common meaning “an illness” – for the units condition, sickness, complaint, ailment; the meaning “disease” – for the units infirmity, affection, malady; the

meaning “malady” – for infirmity, affection. There are 43 relative dictionary and corpus synonyms and 659 corpus relative-potential synonyms for the name LSF ПАНДЕМІЯ; 73 units and 957 corpus relative-potential synonyms for the name LSF PANDEMIC. The cognitive-semantic graphs of the LSF ПАНДЕМІЯ / PANDEMIC in the compared languages were constructed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Кирисюк, А. А. (2022). Методологія конструювання лексико-семантичних графів за допомогою комп'ютерної програми Gephi. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія, 25(1), 57п69. <https://doi.org/10.32589/2311-0821.1.2022.263112>
- 2. Kyrysiuk, A. (2022). Lexico-Semantic Graphs as Formalized Schemes of Reflection of Fragment of Reality in Human Consciousness. In R. Vasko (Ed.), Language. Culture. Discourse (p. 5п21). PC TECHNOLOGY CENTER. <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-60-2.1>
- 3. Кирисюк, А. А. (2023). Ресурси корпусного інструментарію для побудови когнітивних матриць ЛСП ПАНДЕМІЯ (на матеріалі Генерального регіонально анотованого корпусу української мови). Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 59(2), 137п143. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/59-2-20>
- 4. Кирисюк, А. А. (2024). Семантична структура корпусних синонімів англійської мови до лексеми pandemic (на матеріалі корпусного менеджера Sketch Engine). Наукові записки. Серія: Філологічні науки, 1 (208), 202п214. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-208-28>

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0117U005477; 0123U102396

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корольова Алла Валер'янівна
2. Alla V. Korolova

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.17

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпіловська Євгенія Анатоліївна

2. Yevheniia A. Karpilovska

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1921-9021

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут української мови Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 21569266

Місцезнаходження: вул. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобер Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Bober

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.21

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9639-0562

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мінчак Галина Богданівна
2. Halyna B. Minchak

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1673-475X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пініч Ірина Петрівна
2. Iryna P. Pinich

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9203-1204

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шутова Марія Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шутова Марія Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Стефанова Наталія Олександрівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна